

Política | Joan Serra Carné | Actualitzat el 10/08/2018 a les 10:47

John Carlin: «El 155 es va aplaudir com si el Madrid hagués marcat el gol de la victòria a la Champions»

L'escriptor i periodista britànic detecta falta d'"hàbits democràtics" en la resposta de l'Estat i considera una "salvatjada" la situació dels presos, tot i criticar la "immaduresa" dels dirigents independentistes en el moment àlgid del procés

John Carlin, a la Rambla de Barcelona | Albert Alemany

John Carlin (Londres, 1956) es fa escoltar tant com es fa llegir. Periodista viatjat, de Carlin se n'agraeix l'anàlisi dels moments polítics, rica com és la perspectiva de la qual disposa després d'haver assistit a nombrosos conflictes arreu del planeta. Parla amb contundència de la resposta espanyola al cas català, sense estalviar crítiques als dirigents independentistes. Conversa amb **NacióDigital** un cop ha intervingut a la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya (UPEC). El diàleg comença atenent l'actualitat política, farà parada en el periodisme i acabarà en el futbol, la gran passió de Carlin.

- Després de vuit mesos d'empresonament en centres penitenciaris de Madrid, els dirigents independentistes han estat traslladats a Catalunya (<https://www.naciodigital.cat/noticia/158660/trasllat/catalunya/acaba/amb/vuit/mesos/doble/castig/presos>) . És comprensible l'actitud que ha tingut l'Estat fins ara?

- Tot pot arribar a ser comprensible. Fins i tot es podria explicar com Hitler va arribar al poder. Però justificable, no. El primer ensurt que vaig tenir en relació al tema català va ser comprovar el

costat fosc de la política espanyola. Anem per parts. Em nego a afirmar que l'1 d'octubre fos un referèndum. No va ser un referèndum, va ser una gran manifestació política, simbolisme polític en majúscules. I no va ser un referèndum perquè el resultat no es podia reconèixer. Dit això, com deia, la primera gran sacsejada va ser la reacció de la policia espanyola. Després, em va xocar el discurs del rei. Vaig pensar que la missió del rei era unir i generar harmonia entre els súbdits però, en lloc de construir ponts, va cavar trinxeres, com vaig escriure al *Times* de Londres. Recordo haver vist el discurs de Felip VI en directe amb certes expectatives, però va ser tot el contrari del que m'esperava.

I el tercer moment xocant va ser la declaració unilateral d'independència [DUI]. En aquelles dates, havia conegut un alt dirigent de l'independentisme. Aquell matí li vaig escriure per dir-li que convoquessin eleccions i que no em digués que farien la DUI. I ho van fer. I recordo haver vist a la televisió, perquè era a Anglaterra, les imatges de gent jove sortint al carrer per celebrar la independència. Vaig pensar: "Per favor, com es pot ser tan ingenu?" Hi ha una cita de Shakespeare que diu alguna cosa així com que la maduresa ho és tot. Tant en la vida personal com en la vida pública, tot requereix el seu temps. Però, per completar la seqüència que feia, acabar tot això amb l'empresonament dels dirigents independentistes va ser la culminació de l'espectacular incompetència del govern espanyol a l'hora de gestionar el tema català.

- Vostè havia sostingut que existia el perill d'identificar Espanya amb el PP (<https://www.youtube.com/watch?v=xQLSBhwITKU>) .

- Sí. Si algú té una mica de perspectiva internacional, i comprova els problemes terribles que hi ha en tants països, des de l'economia fins a la violència, i després ho compara amb la qualitat de vida que hi ha a Catalunya, s'adonarà de fins a quin punt s'ha generat un embolic innecessari. També ho vaig veure amb el Brexit, aquesta capacitat de l'ésser humà de situar-se en problemes innecessaris. El govern espanyol ho hauria tingut molt fàcil si hagués tingut la mínima voluntat de gestionar el problema català. Entenc que, per part dels líders independentistes, hi ha hagut una certa immaduresa o infantilisme. Però el govern espanyol, en resposta a això, es podria haver comportat com un adult. En canvi, van baixar al pati del col·legi, amb l'afegit que van actuar amb un infantilisme incendiari. Tinc un amic que ha tingut un paper en el procés de pau a Colòmbia i em va explicar que, abans que comencessin les converses a l'Havana, li va dir a un veterà polític nord-americà que en tot aquell procés no oblidés una cosa: "Vostès són els adults". I aquest és el que hauria d'haver estat el paper del govern espanyol. Es tractava de gestionar una crisi política. Això no és El Salvador, Hondures o Síria, aquest és un lloc força civilitzat. Però a Espanya no es va entendre l'episodi de l'Estatut i el govern espanyol [de Mariano Rajoy] va continuar actuant amb un llenguatge que utilitzava termes com "nazis" o "cop d'estat". Això és mediocritat i ineptitud. I és el que em crida l'atenció.

- Espanya ha faltat al respecte als catalans?

- Vaig entenenent per què la gent té sentiments independentistes. Abans no ho entenia, per a mi era un misteri. Soc una persona que ha viscut en molts països, no m'identifico amb cap, fins i tot vull que Anglaterra perdi al Mundial. Soc una apàtrida, però vaig entenenent certes coses. I aquest canvi s'explica, en el cas català, per tot el que he explicat. Per reduir-ho a una qüestió molt senzilla, citaria la falta de respecte. A mi m'agrada Espanya. Soc fill de mare espanyola, tinc família a Madrid i vaig de vacances cada any a Cadis. I m'agrada Espanya perquè penso que s'ha trobat un equilibri interessant entre saber viure i la necessitat de treballar, una lectura que no veig, per exemple, als Estats Units. La gent és noble i generosa. I em sembla una pena que es produeixi aquest conflicte. Trobo que és una llàstima que un català no senti com a propi el fantàstic patrimoni cultural d'Andalusia, per exemple.

"Del dia que s'aplica un article tan dur com el 155,

caldría esperar un ambient fúnebre, que evidencii que és una decisió presa a contracor. Celebrar-ho demostra quin és el clima polític"

- Potser la qüestió és que la societat catalana pot sentir-ho com a propi, però el que reclama és ser políticament autònoma.

- Exacte. Potser sense l'error del que va passar amb l'Estatut s'hauria trobat un terme mig.

- Els seus arguments transmeten que vostè creu que han faltat estadistes.

- Absolutament. Diria que no haurien calgut ni estadistes, n'hi hauria hagut prou amb gent adulta. Un estadista és algú que posa el bé de l'Estat per sobre del bé partidista.

- Ho deia per l'actitud de l'Estat en el cas dels presos.

- Recordo quan es va aprovar l'article 155 al Senat. Es va aplaudir com si el Madrid hagués marcat el gol de la victòria a la final de la Champions. Del dia que s'aplica un article tan dur com el 155, caldría esperar un ambient fúnebre, que evidencii que és una decisió presa a contracor. Celebrar-ho demostra quin és el clima polític.

John Carlin, durant la conversa amb Joan Serra Carné Foto: Albert Alemany

- L'independentisme reclama l'alliberament dels presos, però podrien continuar reclosos de forma preventiva fins al judici. Com serà llegit aquest judici en l'escenari internacional?

- Ja veurem què passa amb el judici, però el que és una salvatjada és que estiguin a la presó abans que els jutgin. Com és una salvatjada que s'imputin delictes com el de sedició i rebel·lió, que remetem al vocabulari del segle XVI, i ja no diguem la idea implícita que a Catalunya hi ha hagut violència. No hi ha hagut ni morts ni ferits [en les mobilitzacions promogudes per l'independentisme]. Els únics que van utilitzar la violència van ser els policies l'1 d'octubre. Als dirigents independentistes se'ls ha tractat com si fossin Tejero o els terroristes d'ETA. En el fons, això és una cosa molt visceral. Si no, no s'explica aquesta desproporció. La gent de fora d'Espanya que es fixa en el cas català comparteixen l'opinió que això és una salvatjada. Tot plegat demostra que Espanya ha fet el ridícul davant el món i que la democràcia espanyola, que podíem imaginar que era madura i avançada, encara ha d'assolir certs hàbits democràtics.

-- Europa i les seves institucions tampoc ha volgut tenir un paper protagonista. S'han inhibit del conflicte.

- El més rellevant és la resposta dels tribunals alemanys o belgues. Sobre si la Unió Europea ha fet poc, entrarem en el debat dels límits d'allò que és possible en política. No dubto, i a més en tinc constància, que hi ha molts polítics europeus que, tot i que públicament continuen callant, en privat critiquen l'actuació d'Espanya. I he parlat amb gent de l'*establishment* polític, no precisament revolucionaris. Recordo haver-ne parlat fa poc amb un lord. Ells dirien el mateix que estic dient jo.

"Als dirigents independentistes se'ls ha tractat com si fossin Tejero o els terroristes d'ETA"

- Ha afirmat que "l'1 d'octubre és l'autogol més gran que s'ha marcat el govern espanyol des dels temps de Franco". Vist així, sembla difícil que l'Estat permeti un altre referèndum.

- Hi ha un consens fora d'aquí que el referèndum és la solució, com va passar a Escòcia. I més encara sabent que, si s'hagués organitzat fa un temps, hauria guanyat el no a la independència. No calia molta intuïció i el govern espanyol hauria resolt el tema durant una generació. No sé si aquesta inseguretats en relació al debat territorial es deu al fet d'haver perdut Cuba o Filipines. No sé què s'arrossega i no s'ha digerit. Quan hi va haver el referèndum a Escòcia, estava absolutament a favor que els escocesos continuessin al Regne Unit. Ara, amb el tema del Brexit, entendria millor un moviment d'independència d'Escòcia. Però, en aquell moment, era la meua posició, potser perquè pensava en el meu pare escocès i interpretava que ell hauria volgut mantenir el vincle. Però cal tenir en compte el que va dir David Cameron si a Escòcia guanyava el "sí" a la independència. Cameron deia, de tot cor, que a ell li causaria gran dolor. Ho va dir de veritat. Escoltar una cosa així de Mariano Rajoy és inconcebible. I l'actitud demostra la nul·la voluntat de buscar una solució negociada.

- El Brexit es va utilitzar com un argument per atiar el temor als referèndums.

- Recordo que a *El País* em van acusar de ser incoherent perquè estava d'acord amb la celebració d'un referèndum aquí [a Catalunya] i, en canvi, no donava suport al referèndum del Brexit. Però hi havia una diferència molt important: la idea d'un referèndum aquí respon a un clamor popular, genuí, perquè més del 70% de la població hi està d'acord; quan Cameron convoca un referèndum sobre el Brexit, la relació amb la Unió Europea figurava en la posició 27 en el rànquing de les preocupacions dels britànics. El Brexit es va convocar per atendre un problema intern al partit conservador. No hi havia un clamor popular, com sí que hi havia, per cert, a Escòcia. Aquesta mentalitat legalista que veus a l'*establishment* de Madrid no s'entén.

"Si el govern espanyol hagués organitzat un referèndum, hauria resolt el tema durant una generació"

- Un dels grans problemes d'Europa, i segurament del món, és l'auge de l'extrema dreta. Ho hem vist en la perenne crisi migratòria. Com es pot combatre el discurs de la por?

- El discurs de l'extrema dreta dona resultats i això demostra com de poc evolucionada és l'espècie humana. És un discurs que apel·la a la por, sigui racional o imaginària. Apel·lar a les pors és una jugada política eficaç. I malgrat que el nombre d'immigrants que arriben pugui baixar, les pors continuen existint. La història de la humanitat és la història d'una migració. Vam començar en un lloc d'Àfrica i ens vam començar a moure. Des de llavors, qualsevol moviment migratori ha estat acompanyat de conflictes. La gent té por a allò que és desconegut. A vegades em costa d'entendre que entre progressistes europeus es consideri que tots els africans, pel fet de ser pobres i desvalguts, són gent bondadosa. No necessàriament. El genocidi a Ruanda, aquell conflicte entre hutus i tutsis, és de llarg el pitjor que he vist a la meua vida. I, en l'actualitat, també estem assistint a xocs entre tribus. El de la immigració és un problema enormement complex i, per això, m'irrito amb aquelles reflexions que obvien el factor de la por, sigui amb motiu o sense motiu. Les solucions són complexes. Qualsevol que em presenta una solució fàcil, la rebutjo. Com a mínim diguem entre tots plegats que és complicat. I per això em sembla admirable el que va fer Merkel. Per molt que respongués a algunes necessitats, amb el tema dels refugiats se la va jugar. I ho dic sabent les històries terribles dels refugiats, perquè he trepitjat el terreny i me les han explicades.

El periodista britànic, en l'entrevista amb NacióDigital Foto: Albert Alemany

- Parlem de periodisme. *El País* ha canviat de direcció (<https://www.naciodigital.cat/noticia/156412/soledad/gallego-diaz/sera/nova/directora/pais>) . Què en pensa tenint en compte com va ser la seva sortida?

- Hi ha hagut una revolució. El canvi obeeix a una lògica empresarial. *El País* sempre havia estat un diari de centre-esquerra, com *The Guardian* a Anglaterra. I responia a un segment de la població espanyola que és molt ampli. Aquest espai, el diari el va abandonar. De cop, la seva competència directa era *La Razón* i *ABC*, perquè se'n van anar cap a la dreta. Van deixar orfe un mercat molt gran. Per tant, fonamentalment, aquest gir s'explica per una lògica de vendre diaris.

- Més que una crisi del periodisme, el que vivim és una crisi de la indústria periodística. Els mitjans regalen el seu producte a les xarxes socials i el problema és trobar el model de negoci. Hi ha solució de viabilitat per al bon periodisme?

- En bona part de la meva trajectòria professional, uns 35 anys, nosaltres érem com el carnisser que ven la seva carn. Cada cosa tenia un preu. I, de cop, tot va ser gratis. Òbviament, hi ha una crisi a la indústria periodística, però perquè el pecat original va ser regalar la informació. Els mitjans es podrien haver posat d'acord, entre la ferotge competència, i decidir que farien cobrar per entrar a les seves versions digitals. No ho van fer. Per això, la situació econòmica és demencial. I ara no sé com es pot resoldre tot plegat, perquè el problema és molt més complex. Sobreviure com a periodista avui és molt més difícil que quan jo vaig començar. La meva primera feina en plantilla va ser a *The Independent* el 1986 i, en aquella època, el diari tenia en nòmina més de vint corresponsals a l'estranger, gent a qui els pagàvem la casa i el cotxe. Ara és inimaginable això, només ho poden fer tres o quatre mitjans al món. Em sento afortunat d'haver viscut l'època daurada del periodisme i em fan una mica de pena els periodistes joves que comencen amb molta il·lusió i comproven que les possibilitats avui són molt més limitades.

- Escrivia fa temps que només hi ha una cosa pitjor que la "insuportable indignitat" de ser periodista, ser periodista esportiu (https://elpais.com/diario/2010/05/09/deportes/1273356025_850215.html) i haver de tenir la paciència suficient per poder entrevistar un futbolista.

- En una segona fase de la meva trajectòria vaig començar a escriure columnes sobre futbol, però no em considero un periodista esportiu. Ara bé, he fet diverses entrevistes a futbolistes i, sense dubte, no hi ha res més difícil en el periodisme que intentar aconseguir una entrevista amb un crack del futbol. Resulta molt més fàcil que qualsevol president o actor de Hollywood t'atengui. Dit això, tampoc seré moralista amb els futbolistes. No podem esperar una proporció entre el talent que aquesta gent tenen a la gespa i la seva capacitat de reflexionar fora del camp.

- Vostè ha afirmat que Messi és l'"Einstein del futbol" (https://elpais.com/deportes/2016/10/22/actualidad/1477156252_945600.html) . És, indiscutiblement, el millor futbolista del planeta. Però el Mundial i l'Argentina li fa més mal que bé?

- Soc molt fan d'Argentina. Vaig viure allà un temps i sempre vaig amb els argentins als Mundials, fins i tot quan era un nen. I aquest cop, també. I no tinc cap dubte que aquesta és la pitjor selecció argentina que he vist a la meua vida. Han jugat futbolistes prejubilats com Mascherano, a qui professo un profund respecte però que juga a la Xina, i la meitat de les alineacions estaven integrades per futbolistes que ni tan sols coneixia. Això demostra les meves limitacions, però també evidencia les dificultats d'un equip que hauria d'aspirar a guanyar el Mundial. Veig jugar el Brasil, França o, fins i tot, Bèlgica i en conec els jugadors, cosa que no em passa amb els argentins, que tampoc son reconeixibles en el nivell futbolístic. I aquest és el drama de Messi. I, per acabar de

complicar-ho, el seleccionador no sabia què feia. Agüero, per exemple, havia de jugar tots els partits. Vaig parlar amb gent de l'equip tècnic del Barça i em deien abans del Mundial que el que havia de fer l'Argentina al Mundial era col·locar Messi com el director d'orquestra al mig del camp, amb Agüero, Higuaín i Di María al davant, i que Messi els entregués caramels. El seleccionador no ho va fer i l'equip estava perdut. En el partit contra Croàcia, semblava que l'estrella del Barça era Rakitic i no Messi. Això ja ho diu tot sobre l'Argentina.

- Cristiano Ronaldo està acomplexat per ser coetani de Messi?

- Seria com la pel·lícula Amadeus, Mozart i Salieri. Però dit això, a Cristiano Ronaldo se li ha de reconèixer que té una fam de superació i una competitivitat ferotge. Òbviament, qualsevol persona que hi entengui de futbol sap que Messi és un jugador molt més talentós i que té un repertori molt més ampli. Cristiano és un 9 però no serà mai un 10. Tanmateix, potser és el millor d'avanter centre de la història. I Messi fa els mateixos gols que Cristiano amb l'afegit que té un catàleg futbolístic més ric. Estaria molt bé, per exemple, comparar el nombre d'assistències d'un i l'altre. En qualsevol cas, cal respectar el que ha fet Cristiano. I ho dic sabent que, quan algú obre una conversa per discutir qui és millor, em desespere perquè demostra que qui em parla no hi entén de futbol.

- Per què costa tant a Espanya criticar Florentino Pérez? El president del Madrid va desestabilitzar la selecció espanyola fitxant Lopetegui just abans del Mundial, però gairebé ningú l'ha culpats del fracàs.

- No sé si hi estic d'acord. El diari *As* és indissimuladament madridista i li fot hòsties a Florentino. Siguem justos. I a *El País*, ara que hi ha hagut aquesta revolució, també afluoren les crítiques.

- Però no és un personatge protegit?

- Segurament. Té els seus contactes amb el poder i la premsa. Però si coneixes Florentino com el conec jo, te n'adones que és un tipus encantador, més enllà de la seva imatge pública. Sopar una nit amb ell és molt divertit. Té un gran sentit de l'humor, molt sec. Ell ha tingut la intel·ligència de tenir bona relació amb determinats periodistes. El trucaves o li enviaves un missatge, i ell responia més ràpid que el meu millor amic. És hàbil i això demostra una certa intel·ligència.

John Carlin, després de la seva intervenció a les jornades de la UPEC, amb Jordi Serrano Foto: Albert Alemany